Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 17 sierpnia 1933 r. 136.

T r e ś ć   n u m e r u:

ŁOTWA.

ESTONJA.

--§--

ŁOTWA:1."P e h d e j a B r i h d i" o s t o s u n k a c h p o l s k o - ł o t e w s k i c h ."Pehdeja Brihdi" Nr.175 /VIII.1933/: W związku z bytnością łotewskich okrętów wojennych w porcie gdyńskim, "Polska Zbrojna" z wielkim taktem odzywa się o byłej współpracy militarnej Polski i Łotwy. "Polska Zbrojna" zaznacza, iż oba narody walczyły, jak równi sprzymierzeńcy i wspólnemi siłami wywalczyły sobie niepodległość. Jest to całkiem inny głos, niż dotąd słyszało się z ust szowinistycznych przywódców polskich w Łotwie oraz czytało się na łamach dyneburskiego "Nasz Głos", który bez przerwy głosi, że Polska dała Łotwie niepodległość wzamian za co polska mniejszość na Łotwie może wymagać dla siebie przywilejów. Szowiniści przemilczają o wspólnym froncie polsko-łotewskim i nic nie mówią o tem, że bardzo możliwe jest, iż bez pomocy Łotwy Polska mogłaby utracić Warszawę. W obecnych warunkach Polska i Łotwa powinne traktować siebie, jak równy równego. To też stanowczo powinne być odrzucone wszelkie wtrącanie się Polski w wewnętrzne sprawy Łotwy i nie może mieć miejsca protegowanie przez dyplomację polską polskiej mniejszości w Łotwie. Już dziś przywódcy mniejszości polskiej głoszą, iż w związku z przyjaznemi stosunkami polsko-łotewskiemi na terenie polityki zagranicznej należy się spodziewać ulg dla szkolnictwa polskiego w Letgalji i pow.iłłuksztańskim. M.in. krążą pogłoski, iż dyplomaci polscy domagają się przywrócenia szkoły w Lucynie i koncesyj na zakładanie innych szkół polskich. Podobne rzeczy nie mogą mieć miejsca nadal, a Polska nie powinna mieć żadnych narodowo-politycznych zainteresowań na terenie Łotwy.

Jako podstawa łotewsko-polskiego porozumienia winna być przyjęta zasada, by z Warszawy nie szły na Łotwę żadne hasła ideowe ani też zasiłki dla krzewienia ruchu separatystycznego na terenie Letgalji i pow.iłłuksztańskiego. Łotwa nie popiera żadnego ruchu separatystycznego na terenie Polski lecz nie może ulegać polonofilom, którzy prowadzą pracę antypaństwową. W dziedzinie stosunków gospodarczych również powinna panować równość, a Polska nie może korzystać ze stanowiska uprzywilejowanego i wwozić swe towary na Łotwę, nie przyjmując jednocześnie towarów łotewskich. Najlepszą gwarancją przyjaznych stosunków byłaby ze strony Polski zmiana dotychczasowej polityki handlowej względem Łotwy.-

2. "J a u n a k a s Z i n a s" o kwestji ~~w y r~~ ó w n a n i a g r a n i c y ł o t e w s k o - p o l s k i e j ."Jaunakas Zinas" Nr.175. /VIII.1933/:Wielkie zaniepokojenie panuje wśród łotewskiej ludności granicznej w związku z pogłoskami o zmianie granicy pomiędzy Polską a Łotwą. Mianowicie łotewska komisja graniczna otrzymała od Polski propozycję wyrównania granicy w ten sposób, iż Łotwa odstąpi Polsce pewien obszar gminy Denienie oraz majątek Iłgi, zaś wzamian za to odda Łotwie obszar ziemi przy Kraslawie. Znawcy propozycję tę zakwalifikowali, jako tranzakcję dla Łotwy niekorzystną.

Pismo "Latvis" również wypowiada się przeciwko tej zamianie.-

3. **Prasa łotewska o żądaniu socjaldemokratów zwołania nadzwyczajnej sesji sejmu**. Prasa łotewska /z 9.VIII.1933/: W dn.8 sierpnia odbyło się zebranie centralnego komitetu socjaldemokratycznej partji, które m.in. postanowiło zwołać nadzwyczajną sesję sejmu i zarządziło zbieranie w tej sprawie podpisów. Socjaldemokraci przypuszczają, iż nadzwyczajną sesję sejmu uda się zwołać na dzień 22-24 sierpnia. Na porządek dzienny sesji nadzwyczajnej partja postanowiła wysunąć kwestję walki z faszyzmem dla obniżenia cen zboża.-

4. **"Socjaldemokrats" o zlocie Perkontrustu**. "Socjaldemokrats" Nr.173 /VIII.1933/ szczegółowo opisuje zlot Perkontrustu, który się odbył w dn.6 sierpnia w okolicy Wolmaru. W zlocie wzięło udział 100 szarych koszul. Jeden z prelegentów oświadczył na zlocie, "że po walkach o niepodległość, gdy się wszystko uspokoiło, obecni politycy łotewscy i przywódcy powyłazili z kątów lecz szare koszule x przepędzą ich do djabła". Obecni na zlocie przedstawiciele policji ze spokojem przysłuchiwali się przemówieniom i nie uczynili z nich żadnego użytku.-

5. **Prześladowanie komunistów w Łotwie**. "Brihva Zeme" Nr.174 /VIII.1933/: W ciągu ostatnich lat represje przeciwko komunistom w Łotwie znacznie się wzmożyły. W r.1930 dokonano 1.512 rewizyj, w r.1931 - 1.713, zaś w r.1932 - 2.031 rewizyj u komunistów. W r.1932 aresztowano w Łotwie tysiąc komunistów, z czego 513 oddano pod sąd, w tej zaś liczbie 95% skazano.-

ESTONJA: 1. **Prasa estońska o ostatnich wypadkach w Estonji**. Prasa estońska zamieszcza szereg artykułów, poświęconych posunięciom rządu estońskiego. "Päewaleht" /VIII.1933/ pisze: "Ograniczenie wolności słowa i druku jest stanowczym, ale zarazem ostrym krokiem. Nie wiadomo, jak zareaguje na to naród, w każdym razie przyznać trzeba, że rząd zmuszony był do tego trudną sytuacją polityczną. Niemniej jednak odpowiedzialność rządu za spokój w kraju jest wielka. Oczy wszystkich obywateli zwrócone są teraz na jego działalność. O ile będzie ona zła, to nie pomoże nawet ograniczenie wolności druku i słowa. Do obalenia rządu dopuścić nie można, gdyż Estonja tą drogą utracić może swą polityczną niepodległość".-

"Rev.Ztg." /VIII.33/ pisze: "Rząd ogłosił stan wyjątkowy w chwili całkiem niepomyślnej. Wiadomem jest, że wskutek naprężonych stosunków między skrajnemi partjami w parlamencie ani rząd, ani naczelnik Państwa nie mieli zaufania narodu. Nie wiadomo też, czy rząd dobrze uczyni ratując ustrój demokratyczny przy pomocy dyktatury".

2. **Wprowadzenia wyjątkowego stanu w Estonji**. "Vaba Maa" Nr.188 /VIII.1933/: W dn.11 sierpnia r.b. odbyło się posiedzenie rządu estońskiego, na którem postanowiono ogłosić w całym kraju stan wyjątkowy, co pozostaje w związku z wystąpieniem szeregu partyj przeciw rządowi, parlamentowi, naczelnikowi Państwa i ustrojowi demokratycznemu. Jednocześnie rząd rozwiązał związki uczestników w wojnie o niepodległość, socjalistów i osadników. Nadto wprowadzono ostrą cenzurę prasową.-

3. **Projekt zmian ustrojowych w Estonji**. "Vaba Maa" Nr.189 /VIII.1933/: Pomiędzy partją nar.-umiarkowaną, socjalistami i osadnikami toczą się obecnie w Estonji narady w sprawie zniesienia władz powiatowych i zmiany ustawy o wyborach do parlamentu przed mającem nastąpić referendum. Postanowiono zwołać parlament w pierwszych dniach września r.b. dla rozważenia najważniejszych spraw politycznych. Według projektu prof.Piipa zmiana ustroju będzie się przedstawiała następująco: naczelnik Państwa będzie obierany na przeciąg lat 3-ch, kompetencje parlamentu zostaną rozszerzone, przyczem przewodniczący parlamentu nie będzie mógł należeć do żadnej partji politycznej.-

4. **Rewizje i konfiskaty w Estonji**. Elta /z 14.VIII.1933/: Likwidacja oddziałów związków "bojowników o wolność" oraz organizacyj socjalistycznych miała w Estonji przebieg spokojny. Władze skonfiskały kasy organizacyj i dokumenty, dokonywując jednocześnie rewizyj u niektórych przywódców zlikwidowanych organizacyj. Na stanowisko cenzora prasy został mianowany xxxxxxxxxxxxxxx dyrektor szkoły policyjnej Mets. Na prowincji funkcje cenzorów pełnić będą prefekci lub komisarze policji.

B7